

Na osnovu člana 65 stav 3 Zakona o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 57/15), Vlada Crne Gore na sjednici od _____. godine, donijela je

**UREDBU
O NAČINU I USLOVIMA STAVLJANJA NA TRŽIŠTE HRANE ZA POSEBNE
PREHRAMBENE POTREBE***

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuju se uslovi za stavljanje na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe u pogledu sastava, informacija i načina označavanja.

Definicija hrane za posebne prehrambene potrebe

Član 2

Hrana za posebne prehrambene potrebe je:

- 1) hrana za odojčad (*infant formula i follow-on formula*);
- 2) prerađena hrana na bazi žitarica i hrana za djecu;
- 3) hrana za posebne medicinske potrebe; i
- 4) zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionaloj dijeti.

Stavljanje na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe

Član 3

- (1) U zavisnosti od sastava i namjene, hrana za posebne prehrambene potrebe stavlja se na tržište kao:
 - 1) početna hrana za odojčad (*infant formula*);
 - 2) prelazna hrana za odojčad (*follow-on formula*);
 - 3) prerađena hrana na bazi žitarica;
 - 4) hrana za djecu;
 - 5) hrana za posebne medicinske potrebe;
 - 6) hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionaloj dijeti (dijeta za mršavljenje);
 - 7) hrana za lica intolerantna na gluten;
 - 8) zamjene za so za ishranu ljudi.
- (2) Hrana za posebne prehrambene potrebe je namijenjena:
 - 1) zdravoj odojčadi i maloj djeci;
 - 2) određenim kategorijama lica kod kojih je poremećen proces probave ili metabolizma;
 - 3) određenim kategorijama lica koja se nalaze u posebnim fiziološkim stanjima i kod kojih je potrebno postići posebno djelovanje kontrolisanim unosom određenih sastojaka hrane.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

- 1) upakovana hrana** je svaki pojedinačni proizvod koji se sastoji od hrane i ambalaže u koju je hrana stavljena prije ponude za prodaju, bez obzira da li ambalaža u potpunosti ili djelimično zatvara hranu tako da sadržaj ne može biti promijenjen bez otvaranja ili promjene ambalaže, a koja se nudi krajnjem potrošaču i objektima javne ishrane, osim hrane upakovane na prodajnom mjestu na zahtjev krajnjeg potrošača ili hrane upakovane za direktnu prodaju;

- 2) označavanje hrane** su riječi, podaci, trgovačke marke, robne marke, slikovni prikazi ili simboli u vezi sa hranom, koji se nalaze na ambalaži, pratećem dokumentu, obavještenju, etiketi, obruču ili privesku koji prate hranu ili se odnose na tu hranu;
- 3) nutritivna tvrdnja** je tvrdnja kojom se tvrdi, sugeriše ili navodi da hrana ima posebna hranljiva svojstva zbog:
- a) energetske (kalorijske) vrijednosti koju ona:
 - obezbjeđuje;
 - obezbjeđuje smanjenom ili povećanom stopom; ili
 - ne obezbjeđuje; i/ili
 - b) hranljivih supstanci ili ostalih supstanci koje ona:
 - sadrži;
 - sadrži ili sadrži u smanjenom ili povećanom obimu; ili
 - ne sadrži;
- 4) zdravstvena tvrdnja** je tvrdnja kojom se izjavljuje, sugeriše ili navodi da postoji odnos između neke kategorije hrane, određene hrane ili jedne od njenih sastojaka i zdravlja;
- 5) odojče** (*infant*) je dijete mlađe od 12 mjeseci;
- 6) malo dijete** (*young child*) je dijete od jedne do tri godine života;
- 7) početna hrana za odojčad** (*infant formula*) je hrana za odojčad u prvim mjesecima života koja zadovoljava potrebe ishrane odojčadi do uvođenja odgovarajuće dodatne ishrane;
- 8) prelazna hrana za odojčad** (*follow-on formula*) je hrana namijenjena odojčadi prilikom uvođenja dodatne ishrane i koja predstavlja osnovni tačni element u raznovrsnoj ishrani odojčadi;
- 9) prerađena hrana na bazi žitarica** je hrana koja je namijenjena zadovoljavanju posebnih potreba zdrave odojčadi prilikom odvikavanja od dojenja i zdrave male djece kao dodatak njihovoj ishrani i/ili radi njihovog postupnog prilagođavanja uobičajenoj hrani, a koja se klasifikuje kao:
- 1) prerađena hrana na bazi žitarica koja se dijeli na četiri kategorije:
 - jednostavne žitarice koje su pripremljene ili se moraju pripremiti sa dodatkom mlijeka ili druge odgovarajuće hranljive tečnosti;
 - žitarice sa dodatkom hrane bogate proteinima koje su pripremljene ili se moraju pripremiti sa vodom ili drugim tečnostima koje ne sadrži proteine;
 - tjestenine koje se koriste nakon kuvanja u ključaloj vodi ili drugim odgovarajućim tečnostima;
 - dvopek i keks koji se koristi direktno ili nakon usitnjavanja uz dodatak vode, mlijeka ili drugih odgovarajućih tečnosti;
 - 2) ostala prerađena hrana za odojčad i malu djecu osim prerađene hrane na bazi žitarica;
- 10) hrana za djecu** je hrana koja je namijenjena zadovoljavanju posebnih potreba zdrave odojčadi, prilikom odvikavanja od dojenja i zdrave male djece kao dodatak njihovoj ishrani i/ili radi njihovog postupnog prilagođavanja uobičajenoj hrani, isključujući prerađenu hranu na bazi žitarica i napitke na bazi mlijeka i slične proizvode namijenjene maloj djeci;
- 11) hrana za posebne medicinske potrebe** je hrana koja je posebno prerađena ili oblikovana, pripremljena ili je posebnog sastava, namijenjena dijetalnoj ishrani bolesnika, uključujući odojčad, a koja se koristi pod ljekarskim nadzorom, za potpunu ili djelimičnu ishranu bolesnika sa ograničenom, smanjenom ili narušenom sposobnošću korišćenja, probave, apsorpcije, metabolizma ili izlučivanja uobičajene hrane, određenih supstanci koje hrana sadrži ili metabolita, ili bolesnicima sa drugim posebnim medicinskim potrebama, koje se ne mogu zadovoljiti samo izmjenom uobičajene ishrane;
- 12) zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijetoj** je hrana koja je posebno oblikovana za upotrebu u energetski ograničenim dijetama, radi smanjenja težine i koja, kad se koristi u skladu sa uputstvima proizvođača, zamjenjuje cjelodnevni unos hrane;

- 13) subjekat u poslovanju hranom** je pravno ili fizičko lice odnosno preduzetnik koji proizvodi i stavlja na tržište hranu za posebne prehrambene potrebe koje je odgovorno za ispunjavanje propisanih zahtjeva za hranu u okviru djelatnosti koju obavlja;
- 14) prodaja na malo** (*retail*) je rukovanje hranom i/ili obrada, priprema i skladištenje na mjestu prodaje ili isporuke krajnjem potrošaču, uključujući distributivne centre, djelatnosti snabdijevanja pripremljenom hranom (*ketering*), fabričke kantine, restorane i druge usluge snabdijevanja hranom, prodavnice, distributivne centre u supermarketima i veleprodajna mjesta (*wholesale outlets*);
- 15) stavljanje na tržište** (*placing on the market*) je posjedovanje hrane radi prodaje, uključujući i ponude za prodaju ili drugi oblik prenosa uz ili bez naknade, kao i prodaju, distribuciju i drugi oblik prenosa;
- 16) gluten** je proteinska frakcija pšenice (vrste *Triticum*), raži, ječma, ovsa ili njihovih hibrida i derivata na koju su neka lica intolerantna, netopivi u vodi i u 0,5 M rastvoru natrijum hlorida;
- 17) čistoća hranljivih supstanci** sa nutritivnim ili fiziološkim efektom i čistoća ostalih sastojaka koji se koriste u proizvodnji hrane za posebne prehrambene potrebe i dodataka ishrani (suplemenata) je čistoća koja odgovara zahtjevima utvrđenim posebnim propisima o kvalitetu određene vrste hrane, aditiva, aroma, enzima, rastvarača i drugih pomoćnih sredstava u proizvodnji hrane kao i zahtjevima utvrđenim nacionalnom ili evropskom farmakopejom ili drugim međunarodnim prihvaćenim standardima za čistoću supstanci koje preporučuju međunarodne organizacije.

Početna hrana za odojčad

Član 5

(1) Subjekt u poslovanju hranom može stavljati na tržište početnu hranu za odojčad (*infant formula*) samo ako je proizvedena od proteina datih u Prilogu 1 tačka 2 koji je sastavni dio ove uredbe, i/ili drugih sastojaka koji se mogu dodavati u početnu hranu za odojčad, za koje je naučno dokazana njihova pogodnost za ishranu odojčadi.

(2) Početna hrana za odojčad (*infant formula*) mora ispunjavati zahtjeve u pogledu osnovnog sastava u skladu sa Prilogom 1 ove uredbe, uzimajući u obzir sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokiselina u majčinom mlijeku datim u Prilogu 2 koji je sastavni dio ove uredbe.

(3) Početna hrana za odojčad (*infant formula*) proizvedena od proteina kravljeg mlijeka iz Priloga 1 tačka 2.1 ove uredbe sa sadržajem proteina između minimuma i 0,5g/100kJ (2g/100kcal) može se koristiti za ishranu odojčadi samo ako za to postoje opšte prihvaćeni naučni dokazi.

(4) Početna hrana iz stava 3 ovog člana koja je proizvedena od hidrolizata proteina iz Priloga 1 tačka 2.2 ove uredbe sa sadržajem proteina između minimuma i 0,56g/100kJ (2,25g/100kcal) može se koristiti za ishranu odojčadi samo ako za to postoje opšte prihvaćeni naučni dokazi i mora biti u skladu sa zahtjevima datim u Prilogu 3 koji je sastavni dio ove uredbe.

(5) Početna hrana iz stava 1 ovog člana mora da ispunjava i propisane zahtjeve koji se odnose na mikrobiološke kriterijume, kontaminante, radioaktivnost i druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Prelazna hrana za odojčad

Član 6

(1) Subjekt u poslovanju hranom može stavljati na tržište prelaznu hranu za odojčad (*follow-on formula*) samo ako ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava i ako je proizvedena od proteina i drugih sastojaka datih u Prilogu 4 koji je sastavni

dio ove uredbe uzimajući u obzir sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina u majčinom mlijeku datim u Prilogu 2 ove uredbe i/ili drugih sastojaka čija je pogodnost naučno dokazana za ishranu odojčadi starosti preko šest mjeseci.

(2) Prelazna hrana iz stava 1 ovog člana mora da ispunjava i propisane zahtjeve koji se odnose na mikrobiološke kriterijume, kontaminente, radioaktivnost i druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Dodaci početnoj i prelaznoj hrani za odojčad

Član 7

(1) U početnu i prelaznu hranu za odojčad u postupku pripreme za konzumaciju može se dodavati samo voda za piće.

(2) U početnu i prelaznu hranu za odojčad mogu se dodavati samo supstance utvrđene propisom o supstancama koje se mogu dodavati u hranu za posebne prehrambene potrebe, radi zadovoljenja potreba za mineralima, vitaminima, aminokisjelinama i drugim azotnim jedinjenjima i drugim supstancama koje imaju posebnu nutritivnu ulogu.

(3) Početna i prelazna hrana za odojčad ne smije da sadrži rezidue pojedinačnih pesticida i meatbolita pesticida u nivoima većim od 0,01mg/kg, osim supstanci datih u Prilogu 5 koji je sastavni dio ove uredbe.

(4) U proizvodnji poljoprivrednih proizvoda namijenjenih za početnu i prelaznu hranu za odojčad ne smiju da se koriste pesticidi dati u Prilogu 6 koji je sastavni dio ove uredbe.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana ne smatra se da su pesticidi korišćeni u proizvodnji poljoprivrednih proizvoda namijenjenih za početnu i prelaznu hranu za odojčad, ako:

- 1) rezidue pesticida iz Priloga 6 tabela 1 ove uredbe nijesu prisutne u nivou većem od 0,003 mg/kg;
- 2) rezidue pesticida iz Priloga 6 tabela 2 ove uredbe nijesu prisutne u nivou većem od 0,003 mg/kg.

(6) Početna i prelazna hrana za odojčad koja je proizvedena od proteina kravljeg mlijeka može se stavljati na tržište pod nazivom: "početno mlijeko za odojčad" i "prelazno mlijeko za odojčad".

(7) U proizvodnji početne i prelazne hrane za odojčad ne smiju se koristiti sastojci koji su genetski modifikovani.

Označavanje početne i prelazne hrane za odojčad

Član 8

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji stavlja na tržište početnu i prelaznu hranu za odojčad dužan je da pored informacija za potrošače utvrđenih propisom o informisanju potrošača, na oznaci navede i sljedeće informacije:

- 1) za početnu hranu za odojčad navod:
 - "proizvod pogodan za posebne prehrambene potrebe odojčadi od rođenja, kada se ne doje ili se dohranjuju";
- 2) za prelaznu hranu za odojčad navod:
 - "proizvod pogodan za posebne prehrambene potrebe odojčadi starije od šest mjeseci, predstavlja samo dio raznovrsne ishrane i ne može se koristiti kao zamjena za majčino mlijeko tokom prvih šest mjeseci života, ili započinjanje dodatne ishrane, ili dodatne ishrane i prije šest mjeseci starosti, osim po preporuci zdravstvenih, farmaceutskih stručnjaka, koji su nezavisni od proizvođača hrane, na osnovu individualnih posebnih potreba za rast i razvoj odojčeta";

- 3) za početnu i prelaznu hranu za odojčad:
- o energetske vrijednosti izraženu u kJ i kcal, sadržaj proteina, ugljenih hidrata i masti izraženih numerički na 100ml proizvoda pripremljenog za upotrebu;
 - o prosječnoj količini pojedinačnih minerala i vitamina iz Priloga 1 i Priloga 4 ove uredbe, kao i količinu holina, inozitola i karnitina, ukoliko su prisutni, izraženu u numerički na 100ml proizvoda pripremljenog za upotrebu;
 - uputstvo za pripremu, čuvanje proizvoda i upozorenje po zdravlje od nepravilne pripreme i čuvanja.

(2) Hrana iz stava 1 ovog člana mora biti označena na način kojim se obezbjeđuje jasna razlika između početne hrane za odojčad i prelazne hrane za odojčad, radi izbjegavanja njihove zamjene.

Dodatni zahtjevi za označavanje početne i prelazne hrane za odojčad

Član 9

(1) Pored informacija iz člana 8 ove uredbe, oznaka za početnu i prelaznu hranu za odojčad može da sadrži i sljedeće informacije:

- 1) o prosječnoj količini hranljivih sastojaka utvrđenih propisom o supstancama koje se mogu dodavati u hranu za posebne prehrambene potrebe koje nijesu obuhvaćene članom 8 stav 1 tačka 3 alineja 2 ove uredbe, izraženu numerički na 100 ml proizvoda pripremljenog za upotrebu, za početnu i prelaznu hranu za odojčad;
- 2) o količini vitamina i minerala sa procentima referentnih vrijednosti vitamina i minerala iz Priloga 7 koji je sastavni dio ove uredbe, izraženu na 100 ml proizvoda pripremljenog za upotrebu, za prelaznu hranu za odojčad;
- 3) nutritivne i zdravstvene tvrdnje u skladu sa Prilogom 8 koji je sastavni dio ove uredbe.

(2) Oznaka na početnoj i prelaznoj hrani za odojčad mora da bude dizajnirana tako da obezbijedi neophodne informacije o odgovarajućoj upotrebi proizvoda, ne smije da obeshrabri dojenje i ne smije da sadrži termine "humanizovano" ili "maternizovano".

(3) Na oznaci za početnu hranu za odojčad iza navoda "važne napomene" mora da stoje informacije:

- 1) o prednosti dojenja;
- 2) da se proizvod koristi samo po preporuci zdravstvenih i farmaceutskih stručnjaka na bazi individualnih posebnih potreba za rast i razvoj odojčeta, koji su nezavisni od proizvođača hrane.

(4) Oznaka za početnu hranu za odojčad ne smije da sadrži slike odojčeta ni druge slike i/ili tekst koji idealizuje upotrebu proizvoda, osim grafičkih prikaza kojima se lako identifikuje proizvod i/ili ilustruje način njegove pripreme.

Prezentovanje i reklamiranje početne hrane za odojčad

Član 10

(1) Početna hrana za odojčad može se reklamirati preko publikacija za njegu beba i naučnih publikacija koje moraju da sadrže samo naučne informacije i podatke iz člana 8 stav 2 i člana 9 stav 1 tačka 3 i član 9 st. 2, 3 i 4 ove uredbe.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana ne smiju da stvaraju utisak da je hranjenje iz bočice ekvivalentno ili bolje za odojče od dojenja.

(3) Početna hrana za odojčad ne smije se reklamirati na mjestima prodaje davanjem uzoraka ili primjenom nekih drugih promotivnih materijala za poboljšanje prodaje kao što su posebna pakovanja, popusti, nagrade, posebne prodaje, reklamne prodaje i povezane prodaje.

(4) Proizvođači i distributeri početne hrane za odojčad ne smiju davati uzorke ili druge promotivne poklone građanima, trudnicama, majkama ili članovima njihovih porodica, besplatno ili po sniženoj cijeni, bilo direktno ili indirektno preko zdravstvenih ustanova ili zdravstvenih stručnjaka.

(5) Početna hrana za odojčad iz donacija ili iz prodaje po sniženim cijenama institucijama ili javnim ustanovama u kojima se koristi ta hrana ili se iz nje distribuira, može se koristiti samo za ishranu odojčadi u trajanju koliko je neophodno.

Prerađena hrana na bazi žitarica i hrana za djecu

Član 11

(1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da na tržište stavlja prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu koja ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava datog u Prilogu 9 koji je sastavni dio ove uredbe.

(2) Subjekt u poslovanju hranom može na tržište da stavlja drugu prerađenu hranu za odojčad i malu djecu, samo ako ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava datog u Prilogu 10 koji je sastavni dio ove uredbe.

(3) Subjekt u poslovanju hranom može stavljati na tržište prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu ako je proizvedena od sastojaka za koje je naučno dokazana njihova pogodnost za ishranu odojčadi i male djece.

(4) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da u proizvodnji prerađene hrane na bazi žitarica i hrane za djecu dodaje samo hranljive supstance utvrđene propisom o supstancama koje se mogu dodavati u hranu za posebne prehrambene potrebe i koje ispunjavaju zahtjeve čistoće.

(5) Prerađena hrana na bazi žitarica i hrana za djecu ne smije, radi zaštite zdravlja odojčadi ili male djece, da sadrži hranljive i druge supstance koje prelaze količine utvrđene Prilogom 9 ove uredbe,

(6) Odredbe člana 7 st. 4, 5 i 6 ove uredbe primjenju se i na prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu.

(7) Prerađena hrana na bazi žitarica i hrana za djecu ne smije da sadrži ostatke antibiotika, hormona, organskih rastvarača i njihove metabolite u količinama koje se mogu dokazati u skladu sa zakonom.

(8) Prerađena hrana na bazi žitarica i hrana za djecu mora da ispunjava i propisane zahtjeve koji se odnose na mikrobiološke kriterijume, kontaminente, radioaktivnost i druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Označavanje prerađene hrane na bazi žitarica i hrane za djecu

Član 12

(1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da stavlja na tržište samo prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu koja pored informacija za potrošače utvrđenih propisom o informisanju potrošača, na oznaci sadrži i sljedeće navode:

- 1) koristi se za djecu uzrasta stariju od četiri mjeseca, osim ukoliko nije preporučeno drugačije od strane ljekara ili farmaceuta;
- 2) o prisustvu ili odsustvu glutena u skladu sa članom 13 ove uredbe;
- 3) o energetske vrijednosti u kJ i kcal, sadržaju proteina, ugljenih hidrata i masti, izraženoj numerički na 100g ili 100ml proizvoda u obliku u kojem se proizvod nalazi u prodaji spreman za upotrebu ili na 100g ili 100ml proizvoda pojedinačnog obroka, prema potrebi;

- 4) o prosječnoj količini pojedinačnih minerala i vitamina izraženih numerički na 100g ili 100ml proizvoda u obliku u kojem se proizvod nalazi u prodaji ili na količinu pojedinačnog obroka, prema potrebi;
- 5) o uputstvu za pravilnu pripremu i napomenu o značaju primjene uputstva, prema potrebi.

(2) Pored informacija iz stava 1 ovog člana, za prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu na oznaci mogu se navoditi i sljedeće informacije:

- 1) prosječna količina hranljivih supstanci u skladu sa propisom kojim su uređene supstance koje se mogu dodavati u hranu za posebne prehrambene potrebe, a koje nijesu navedene u stavu 1 tačka 4 ovog člana, izražena numerički na 100g ili 100ml proizvoda ili na količinu pojedinačnog obroka, prema potrebi;
- 2) o količini vitamina i minerala, prema referentnim vrijednostima iz Priloga 7 ove uredbe, izraženo numerički na 100g ili 100ml proizvoda ili na količinu pojedinačnog obroka, ukoliko je njihova količina najmanje 15% referentne vrijednosti.

Hrana za lica intolerantna na gluten

Član 13

(1) Subjekt koji proizvodi odnosno stavlja na tržište hranu za lica intolerantna na gluten, koja pored oznaka propisanih posebnim propisom o informisanju potrošača, može na oznaci da navede i informacije o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani na sljedeći način:

- 1) „bez glutena” samo ako je sadržaj glutena u hrani kao gotovom proizvodu manji od 20mg/kg;
- 2) „vrlo mali sadržaj glutena” samo ako hrana, koja se sastoji ili sadrži jedan ili više sastojaka proizvedenih od pšenice, raži, ječma, ovsa ili njihovih hibrida koji su posebno prerađeni radi smanjenja količine glutena i ne sadrži količinu glutena veću od 100mg/kg u gotovom proizvodu;

(2) Ukoliko se ovas koristi u hrani za lica intolerantna na gluten koja se prezentuje kao hrana bez glutena ili sa vrlo malim sadržajem glutena, ovas mora biti posebno proizveden, pripremljen ili prerađen radi izbjegavanja kontaminacije pšenicom, raži, ječmom ili njihovim hibridima, a količina glutena u ovasu ne smije biti veća od 20mg/kg.

(3) Subjekt u poslovanju hranom osim informacija o hrani iz st. 1 i 2 ovog člana može hranu označiti navodom: „pogodna za lica intolerantna na gluten” ili „pogodna za lica sa celijakijom”.

(4) Ako subjekt u poslovanju hranom posebno proizvodi, priprema i/ili prerađuje hranu radi smanjenja sadržaja gluten ili jednog ili više sastojaka koji sadrže gluten ili zamjene sastojaka koji sadrže gluten drugim sastojcima koji su prirodno bez glutena može označiti hranu navodom: „posebno pripremljena za lica intolerantna na gluten” ili „posebno pripremljena za lica sa celijakijom”.

(5) Zabranjeno je navođenje informacija o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u početnoj i prelaznoj hrani za odojčad.

Hrana za posebne medicinske potrebe

Član 14

(1) Hrana za posebne medicinske potrebe dijeli se u tri kategorije:

- 1) potpuna hrana sa standardnim sastavom nutritijenata koja, kada se koristi u skladu sa uputstvima proizvođača, može da predstavlja jedini izvor hrane za lica kojima je namijenjena;

2) potpuna hrana sa posebno prilagođenim sastavom i sadržajem hranljivih sastojaka specifičnim u odnosu na bolest, poremećaj ili medicinsko stanje kada se koristi u skladu sa uputstvima proizvođača, može da predstavlja jedini izvor hrane za lica kojima je namijenjena;

3) nepotpuna hrana sa standardnim ili prilagođenim sastavom hranljivih sastojaka u odnosu na bolest, poremećaj ili medicinsko stanje, koja nije pogodna za upotrebu kao jedini izvor hrane.

(2) Hrana iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana se može koristiti i kao djelimična zamjena za ishranu bolesnika ili kao njena dopuna.

(3) Subjekt u poslovanju hranom, hranu za posebne medicinske potrebe može stavljati na tržište samo ako je označena: "Hrana za posebne medicinske potrebe".

(4) Subjekt u poslovanju hranom dužan je stavljati na tržište hranu za posebne medicinske potrebe koja u pogledu osnovnog sastava ispunjava zahtjeve date u Prilogu 11 koji je sastavni dio ove uredbe.

(5) Hrana za posebne medicinske potrebe mogu se dodavati kao izvor vitamina, minerala, aminokiselina, karnitina, taurina, nukleotida, holina i inozitola supstance utvrđene propisom o supstancama za posebne prehrambene potrebe.

(6) Sastav hrane za posebne medicinske potrebe mora da ispunjava uslove utvrđene medicinskim i nutritivnim principima i da se upotrebljava u skladu sa uputstvom proizvođača, mora biti bezbjedna i korisna u pogledu nutritivnih potreba za lica kojima je namijenjena, na osnovu opšte prihvaćenih naučnih dokaza.

(7) Hrana za posebne medicinske potrebe mora da ispunjava i propisane zahtjeve koji se odnose na mikrobiološke kriterijume, kontaminante, radioaktivnost i druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Označavanje hrane za posebne medicinske potrebe

Član 15

(1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da stavljati na tržište hranu za posebne medicinske potrebe, koja pored informacija za potrošače utvrđenih propisom o informisanju potrošača, na oznaci sadrži sljedeće navode i informacije o:

- 1) raspoloživoj energetske vrijednosti izraženoj u kJ i kcal, sadržaju proteina, ugljenih hidrata i masti, izražene numerički na 100g ili 100ml proizvoda u obliku u kojem se proizvod nalazi u prodaji ili 100g ili 100ml proizvoda spremnog za upotrebu u skladu sa uputstvom proizvođača ili količini pojedinačnog obroka uz navođenje broja obroka u pakovanju;
- 2) prosječnoj količini pojedinačnih minerala i vitamina datih u Prilogu 11 ove uredbe, izraženoj numerički na 100g ili 100ml proizvoda u obliku u kojem se nalazi u prodaji ili na 100g ili 100ml proizvoda spremnog za upotrebu u skladu sa uputstvom proizvođača ili količini pojedinačnog obroka uz navođenje broja obroka u pakovanju;
- 3) pojedinačnom sadržaju sastavnih djelova proteina, ugljenih hidrata i masti i/ili drugih hranljivih supstanci i njihovih sastojaka čije je navođenje neophodno za pravilnu upotrebu proizvoda, izraženom numerički na 100g ili 100ml proizvoda u obliku u kome se nalazi u prodaji ili na 100g ili 100ml proizvoda spremnog za upotrebu u skladu sa uputstvom proizvođača ili količini pojedinačnog obroka uz navođenje broja obroka u pakovanju;
- 4) osmolalitetu ili osmolaritetu proizvoda, prema potrebi;
- 5) porijeklu i vrsti proteina i/ili hidrolizata proteina sadržanih u proizvodu.

(2) Pored informacija iz stava 1 ovog člana, za prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu na oznaci se moraju navesti i sljedeći navodi "važno obavještenje" ili riječi sličnog značenja:

- 1) "proizvod se mora koristiti pod medicinskim nadzorom";
- 2) "proizvod je pogodan za upotrebu kao jedini izvor ishrane;
- 3) "proizvod je namijenjen starosnoj grupi, " prema potrebi;
- 4) "proizvod može prouzrokovati zdravstvene probleme ako ga konzumiraju lica koja nemaju bolesti, poremećaje ili medicinska stanja za koje je proizvod namijenjen", prema potrebi.

(3) Pored informacija iz st. 1 i 2 ovog člana hrana za posebne medicinske potrebe na oznaci mora da sadrži i sledeće informacije:

- 1) navod: "Za ishranu bolesnika od... " (prazan prostor se popunjava nazivom bolesti, poremećaja ili medicinskih stanja za koje je proizvod namijenjen);
- 2) upozorenje o odgovarajućim predostrožnostima i kontraindikacijama, prema potrebi;
- 3) opis svojstva i/ili karakteristika koje proizvod čine pogodnim za posebne medicinske potrebe, a koje se odnose na hranljive sastojke čiji je sadržaj povećan, smanjen ili uklonjene ili na drugi način modifikovane, kao i razlozi za upotrebu proizvoda;
- 4) upozorenje da proizvod nije za parenteralnu upotrebu, prema potrebi.

(4) Oznaka na hrani za posebne medicinske potrebe, mora da sadrži i uputstvo za odgovarajuću pripremu, upotrebu i čuvanje proizvoda nakon otvaranja, prema potrebi.

Hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti

Član 16

(1) Hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti je hrana posebnog sastava, koja ako se koristi u skladu sa uputstvom proizvođača zamjenjuje cjelodnevnu ishranu ili dio dnevne ishrane.

(2) Hrana iz stava 1 ovog člana dijeli se na dvije kategorije:

- 1) hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu;
- 2) hrana koja je zamjena za jedan ili više obroka u toku dana.

(3) Subjekt u poslovanju hranom može stavljati na tržište samo hranu koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti koja ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava date u Prilogu 12 koji je sastavni dio ove uredbe.

(4) Hrani koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti mogu se dodavati kao izvor vitamina, minerala, aminokisjelina, karnitina, taurina, nukleotida, holina i inozitola supstance utvrđene propisom o supstancama za posebne prehrambene potrebe

(5) Hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu mora u istom pakovanju da sadrži sve sastojke iz stava 3 ovog člana.

(6) Hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti mora da ispunjava i propisane zahtjeve koji se odnose na mikrobiološke kriterijume, kontaminante, radioaktivnost i druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Označavanje hrane koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti

Član 17

(1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je na tržište stavljati hranu koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti koja pored informacija za potrošače

utvrđenih propisom o informisanju potrošača na oznaci mora da sadrži sljedeće navode:

- 1) "zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti";
- 2) "zamjena za jedan ili više obroka pri redukcionalnoj dijeti";
- 3) o energetske vrijednosti izraženu u kJ i kcal, sadržaju proteina, ugljenih hidrata i masti, numerički izraženu na određenu količinu proizvoda preporučenog za upotrebu (konzumaciju);
- 4) o prosječnoj količini pojedinačnih minerala i pojedinačnih vitamina datih u Prilogu 12 Tabeli 2 ove uredbe, izraženu numerički, na određenu količinu proizvoda koja se preporučuje za konzumaciju, a za proizvode iz člana 16 stav 1 tačka 2 ove uredbe i minerala datih u Prilogu 12 Tabeli 2 ove uredbe koji mora biti izražen i kao procenat preporučenog dnevnog unosa (PDU) u skladu sa propisom o informisanju potrošača o hrani;
- 5) uputstvo za pripremu sa napomenom o značaju poštovanja uputstva, prema potrebi;
- 6) upozorenje da hrana, ako se koristi u skladu sa uputstvom proizvođača i obezbjeđuje dnevni unos poliola preko 20 g, može da ima laksativno dejstvo;
- 7) napomenu o važnosti dovoljnog dnevnog unosa tečnosti;
- 8) napomenu za hranu iz člana 16 stav 1 tačka 1 ove uredbe:
 - da hrana obezbjeđuje potrebne dnevne količine svih esencijelnih hranljivih sastojaka;
 - da proizvod ne treba koristiti duže od tri nedjelje bez medicinskog savjeta;
- 9) napomenu za hranu iz člana 16 stav 1 tačka 2 ove uredbe, da je hrana namijenjena za korišćenje samo kao dio energetske ograničene dijeta i da i druga hrana mora biti obavezan dio takve dijeta.

(2) Označavanje, reklamiranje i prezentacija hrane iz člana 16 stav 1 ove uredbe ne smiju ni na koji način upućivati na brzinu ili količinu gubljenja tjelesne mase kao rezultat njene upotrebe.

Zamjena za so za ishranu ljudi

Član 18

(1) Zamjena za so za ishranu ljudi može da se stavlja na tržište ako je dobijena od zamjena datih u Prilogu 13 koji je sastavni dio ove uredbe.

(2) Zamjena za so za ishranu ljudi može se stavljati na tržište ako je označena navodom: "zamjena za so za ishranu ljudi".

(3) Zamjeni za so za ishranu ljudi može se dodavati:

- 1) odgovarajuća hrana ili sastojci hrane (šećer, brašno) radi dispergovanja;
- 2) aditivi u skladu sa propisom kojim se uređuju aditivi koji se mogu dodavati u hrani.

(4) Zamjene za so za ishranu ljudi mogu se stavljati na tržište samo sa Liste date u Prilogu 13 ove uredbe.

(5) Zamjene iz stava 2 ovog člana mogu se koristiti pojedinačno ili u kombinaciji.

(6) Količina natrijuma u zamjeni za so za ishranu ljudi ne smije biti veća od 120mg u 100g zamjene za so za ishranu ljudi.

(7) U zamjene za so za ishranu ljudi mora se dodavati jod u obliku kalijum-jodata ili kalijum-jodida u količini propisanoj za kuhinjsku so.

(8) Oznaka zamjene za so za ishranu ljudi koja sadrži kalijum treba da sadrži preporučeni način upotrebe.

(9) Zamjena za so za ishranu ljudi mora da ispunjava i propisane zahtjeve koji se odnose na mikrobiološke kriterijume, kontaminante, radioaktivnost i druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Novčane kazne

Član 19

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) stavlja na tržište početnu hranu za odojčad (*infant formula*) koja nije proizvedena od proteina datih u Prilogu 1 tačka 2 koji je sastavni dio ove uredbe, i/ili drugih sastojaka koji se mogu dodavati u početnu hranu za odojčad, za koje je naučno dokazana njihova pogodnost za ishranu odojčadi (član 5 stav 1);
- 2) početna hrana za odojčad (*infant formula*) ne ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava u skladu sa Prilogom 1 ove uredbe, uzimajući u obzir sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina u majčinom mlijeku datim u Prilogu 2 koji je sastavni dio ove uredbe (član 5 stav 2);
- 3) stavlja na tržište prelaznu hranu za odojčad (*follow-on formula*) koja ne ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava i koja nije proizvedena od proteina i drugih sastojaka datih u Prilogu 4 koji je sastavni dio ove uredbe uzimajući u obzir sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina u majčinom mlijeku datim u Prilogu 2 ove uredbe i/ili drugih sastojaka čija je pogodnost naučno dokazana za ishranu odojčadi starosti preko šest mjeseci (član 6 stav 1);
- 4) u početnu i prelaznu hranu za odojčad u postupku pripreme za konzumaciju ne dodaje samo vodu za piće (član 7 stav 1);
- 5) početna i prelazna hrana za odojčad sadrži rezidue pojedinačnih pesticida i metabolita pesticida u nivoima većim od 0,01mg/kg, osim supstanci datih u Prilogu 5 koji je sastavni dio ove uredbe (član 7 stav 3);
- 6) u proizvodnji poljoprivrednih proizvoda namijenjenih za početnu i prelaznu hranu za odojčad koristi pesticide date u Prilogu 6 koji je sastavni dio ove uredbe (član 7 stav 4);
- 7) u proizvodnji početne i prelazne hrane za odojčad koristi sastojke koji su genetski modifikovani (član 7 stav 7);
- 8) stavlja na tržište početnu i prelaznu hranu za odojčad, a pored informacija za potrošače koje su utvrđene propisom o informisanju potrošača na oznaci ne navede i informacije iz člana 8 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ove uredbe (član 8 stav 1);
- 9) hranu iz člana 8 stav 1 ove uredbe ne označi na način kojim se obezbjeđuje jasna razlika između početne hrane za odojčad i prelazne hrane za odojčad, radi izbjegavanja njihove zamjene (član 8 stav 2);
- 10) oznaka na početnoj i prelaznoj hrani za odojčad nije dizajnirana na način da obezbijedi neophodne informacije o odgovarajućoj upotrebi proizvoda, da ne obeshrabri dojenje i da ne sadrži termine "humanizovano" ili "maternizovano" (član 9 stav 2);
- 11) na oznaci za početnu hranu za odojčad iza navoda "važne napomene" ne stoje informacije iz člana 9 stav 3 tač. 1 i 2 (član 9 stav 3);
- 12) oznaka za početnu hranu za odojčad sadrži slike odojčeta i druge slike i/ili tekst koji idealizuje upotrebu proizvoda, osim grafičkih prikaza kojima se lako identifikuje proizvod i/ili ilustruje način njegove pripreme (član 9 stav 4);

- 13) reklamira početnu hranu za odojčad preko publikacija za njegu beba i naučnih publikacija koje ne sadrže samo naučne informacije i podatke iz člana 8 stav 2, člana 9 stav 1 tačka 3 i člana 9 st. 2, 3 i 4 ove uredbe (član 10 stav 1);
- 14) informacije iz člana 10 stav 1 ove uredbe stvaraju utisak da je hranjenje iz bočice ekvivalentno ili bolje za odojče od dojenja (član 10 stav 2);
- 15) reklamira početnu hranu za odojčad na mjestima prodaje davanjem uzoraka ili primjenom nekih drugih promotivnih materijala za poboljšanje prodaje kao što su posebna pakovanja, popusti, nagrade, posebne prodaje, reklamne prodaje i povezane prodaje početne hrane za odojčad (član 10 stav 3);
- 16) daje uzorke početne hrane za odojčad ili druge promotivne poklone građanima, trudnicama, majkama ili članovima njihovih porodica, besplatno ili po sniženoj cijeni, bilo direktno ili indirektno preko zdravstvenih ustanova ili zdravstvenih stručnjaka (član 10 stav 4);
- 17) stavlja na tržište prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu koja ne ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava datog u Prilogu 9 koji je sastavni dio ove uredbe (član 11 stav 1);
- 18) stavlja na tržište drugu prerađenu hranu za odojčad i malu djecu, koja ne ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava datog u Prilogu 10 koji je sastavni dio ove uredbe (član 11 stav 2);
- 19) prerađena hrana na bazi žitarica i hrana za djecu sadrži hranljive i druge supstance koje prelaze količine utvrđene Prilogom 9 ove uredbe (član 11 stav 5);
- 20) u proizvodnji poljoprivrednih proizvoda namijenjenih za prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu koristi pesticide date u Prilogu 6 koji je sastavni dio ove uredbe (član 11 stav 6);
- 21) stavlja na tržište prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu, a pored informacija za potrošače koje su utvrđene propisom o informisanju potrošača, na oznaci ne navede i navode iz člana 12 stav 1 tač. 1 do 5 ove uredbe (član 12 stav 1);
- 22) koristi ovas u hrani za lica intolerantna na gluten koja se prezentuje kao hrana bez glutena ili sa vrlo malim sadržajem glutena, a ovas nije posebno proizveden, pripremljen ili prerađen radi izbjegavanja kontaminacije pšenicom, raži, ječmom ili njihovim hibridima i ako je količina glutena u ovsu veća od 20mg/kg (član 13 stav 2);
- 23) navodi informacije o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u početnoj i prelaznoj hrani za odojčad (član 13 stav 5);
- 24) stavlja na tržište hranu za posebne medicinske potrebe koja nije označena: "Hrana za posebne medicinske potrebe" (član 14 stav 3);
- 25) stavlja na tržište hranu za posebne medicinske potrebe koja u pogledu osnovnog sastava ne ispunjava zahtjeve date u Prilogu 11 koji je sastavni dio ove uredbe (član 14 stav 4);
- 26) sastav hrane za posebne medicinske potrebe ne ispunjava uslove utvrđene medicinskim i nutritivnim principima i ne upotrebljava se u skladu sa uputstvom proizvođača i nije bezbjedna i korisna u pogledu nutritivnih potreba za lica kojima je namijenjena, na osnovu opšte prihvaćenih naučnih dokaza (član 14 stav 6);
- 27) stavlja na tržište hranu za posebne medicinske potrebe, koja pored informacija za potrošače koje su utvrđene propisom o informisanju

- potrošača, na oznaci ne sadrži i navode i informacije iz člana 15 stav 1 tač. 1 do 5 ove uredbe (član 15 stav 1);
- 28) stavlja na tržište prerađenu hranu na bazi žitarica i hranu za djecu, a na oznaci pored informacija iz člana 15 stav 1 ove uredbe ne navede i navode iz člana 15 stav 2 tač. 1 do 4 (član 15 stav 2);
- 29) stavlja na tržište hranu za posebne medicinske potrebe, a na oznaci pored informacija iz člana 15 st. 1 i 2 nijesu sadržane i informacije iz člana 15 stav 3 tač. 1 do 4 ove uredbe (član 15 stav 3);
- 30) oznaka na hrani za posebne medicinske potrebe ne sadrži i uputstvo za odgovarajuću pripremu, upotrebu i čuvanje proizvoda nakon otvaranja, prema potrebi (član 15 stav 4);
- 31) stavlja na tržište hranu koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti koja ne ispunjava zahtjeve u pogledu osnovnog sastava date u Prilogu 12 koji je sastavni dio ove uredbe (član 16 stav 3);
- 32) hrana koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu u istom pakovanju ne sadrži sve sastojke iz člana 16 stav 3 ove uredbe (član 16 stav 5);
- 33) stavlja na tržište hranu koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti, a koja na oznaci pored informacija za potrošače koje su utvrđene propisom o informisanju potrošača, na oznaci ne sadrži i navode iz člana 17 stav 1 tač. 1 do 9 ove uredbe (član 17 stav 1);
- 34) označava, reklamira i prezentuje hranu iz člana 16 stav 1 ove uredbe, na način koji upućuje na brzinu ili količinu gubljenja tjelesne mase kao rezultat njene upotrebe (član 17 stav 2);
- 35) stavlja na tržište zamjenu za so za ishranu ljudi koja nije dobijena od zamjena datih u Prilogu 13 koji je sastavni dio ove uredbe (član 18 stav 1);
- 36) stavlja na tržište zamjena za so za ishranu ljudi koja nije označena navodom: "zamjena za so za ishranu ljudi" (član 18 stav 2);
- 37) stavlja na tržište zamjene za so za ishranu ljudi koje nijesu sa Liste date u Prilogu 13 ove uredbe (član 18 stav 4);
- 38) je količina natrijuma u zamjeni za so za ishranu ljudi veća od 120mg u 100g zamjene za so za ishranu ljudi (član 18 stav 6);
- 39) u zamjeni za so za ishranu ljudi ne dodaje jod u obliku kalijum-jodata ili kalijum-jodida u količini propisanoj za kuhinjsku so (član 18 stav 7);
- 40) oznaka zamjene za so za ishranu ljudi koja sadrži kalijum ne sadrži preporučeni način upotrebe (član 18 stav 8).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 3.000 eura.

Prestanak primjene

Član 20

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje primjena Pravilnika o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti dijetetskih namirnica koje se mogu stavlјati u promet ("Službeni list SFRJ", br. 4/85, 70/86, 69/91 i "Službeni list SCG", broj 56/03).

Stupanje na snagu

Član 21

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovu uredbu prenijete su odredbe Direktive komisije 2006/141/EZ od 22. decembra 2006. o početnoj i prelaznoj hrani za odojčad i izmjeni Direktive 1999/21/EZ; Direktive komisije 2006/125/EZ od 5. decembra 2006. o prerađenoj hrani na bazi žitarica i hrani za odojčad i malu djecu; Direktive komisije 1999/21/EZ od 25. marta 1999. o hrani za posebne medicinske potrebe; Direktive komisije 96/8/EZ od 26. februara 1996. o hrani namijenjenoj smanjenju tjelesne mase pri energetski ograničenim dijetama i Implementaciona Uredba komisije (EU) br. 828/2014 od 30. maja 2014. o zahtjevima za informisanje potrošača o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani.

Vlada Crne Gore

Broj:
Podgorica, _____godine
Marković

**Predsjednik,
Duško**

OSNOVNI SASTAV POČETNE HRANE ZA ODOJČAD

Osnovni sastav početne hrane za odojčad stavljene na tržište koja je spremna za upotrebu ili za pripremu prema uputstvu proizvođača mora biti u skladu sa sljedećim vrijednostima:

1. ENERGETSKA VRIJEDNOST

Minimum	Maksimum
250kJ/100ml (60kcal/100ml)	295kJ/100ml (70kcal/100ml)

2. PROTEINI

(sadržaj proteina = sadržaj azota × 6,25)

2.1. Početna hrana za odojčad proizvedena od proteina kravljeg mlijeka

Minimum ¹	Maksimum
0,45g/100kJ (1,8g/100kcal)	0,7g/100kJ (3g/100kcal)

U odnosu na istu energetska vrijednost, početna hrana za odojčad mora da sadrži najmanje istu količinu svih iskoristivih, esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina majčinog mlijeka iz Priloga 2 ove uredbe.

Za potrebe preračunavanja količine:

- metionina i cisteina mogu se sabrati ako odnos metionin:cistein nije veći od 2;
- fenilalanina i tirozina mogu se sabrati ako odnos tirozin: fenilalanin nije veći od 2;

Odnos metionin:cistein može biti veći od 2, ali ne smije biti veći od 3, ako je pogodnost proizvoda za nutritivnu namjenu kod odojčadi dokazana kroz odgovarajuće studije, koje se izvode prema ekspertskom uputstvu o načinu izvođenja i dizajniranja ovakvih studija².

2.2. Početna hrana za odojčad proizvedena od hidrolizata proteina

Minimum ³	Maksimum
0,45g/100kJ (1,8g/100kcal)	0,7g/100kJ (3g/100kcal)

U odnosu na istu energetska vrijednost, početna hrana za odojčad mora sadržati najmanje istu količinu svih iskoristivih esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina majčinog mlijeka iz Priloga 2 ove uredbe.

Za potrebe preračunavanja količine:

- metionina i cisteina mogu se sabrati ukoliko odnos metionin:cistein nije veći od 2;
- fenilalanina i tirozina mogu se sabrati ukoliko odnos tirozin:fenilalanin nije veći od 2.

¹ Početna hrana za odojčad koja se proizvodi od proteina kravljeg mlijeka sa sadržajem proteina između minimuma i 0,5g/100kJ (2g/100kcal) moraju biti u skladu sa članom 5 stav 3 ove uredbe.

² Uputstva objavljena od strane ekspertskih grupa kao što su *Scientific Committee on Food EU, British Committee on the Medical Aspects of Food and Nutrition Policy i European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition.*

³ Početna hrana za odojčad proizvedena od hidrolizata proteina sa sadržajem proteina između minimuma i 0,56g/100kJ(2,25g/100kcal) moraju biti u skladu sa članom 5 stav 4 ove uredbe.

Odnos metionin:cistein može biti veći od 2, ali ne smije biti veći od 3, pod uslovom da je pogodnost proizvoda za nutritivnu namjenu kod odojčadi dokazana kroz odgovarajuće studije, koje se izvode prema ekspertskom uputstvu o načinu izvođenja i dizajniranja ovakvih studija⁴. Sadržaj L-karnitina mora biti najmanje 0,3mg/100kJ (1,2mg/100kcal).

2.3. Početna hrana za odojčad proizvedena od izolata proteina soje ili u kombinaciji sa proteinima kravljeg mlijeka

Minimum	Maksimum
0,56g/100kJ (2,25g/100kcal)	0,7g/100kJ (3g/100kcal)

Samo izolati proteina soje mogu se koristiti u proizvodnji početne hrane za odojčad.

U odnosu na istu energetska vrijednost, početna hrana za odojčad mora sadržati najmanje istu količinu svih iskoristivih esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina majčinog mlijeka iz Priloga 2 ove uredbe.

Za potrebe preračunavanja količine:

- metionina i cisteina mogu se sabrati ukoliko odnos metionin:cistein nije veći od 2;
- fenilalanina i tirozina mogu se sabrati ukoliko odnos tirozin:fenilalanin nije veći od 2;

Odnos metionina i cisteina može biti veći od 2, ali ne smije biti veći od 3, pod uslovom da je pogodnost takvog proizvoda za nutritivnu namjenu kod odojčadi dokazana kroz odgovarajuće studije, koje se izvode prema ekspertskom uputstvu o načinu izvođenja i dizajniranja ovakvih studija⁵.

Sadržaj L-karnitina mora biti najmanje 0,3mg/100kJ (1,2mg/100kcal).

2.4 Aminokisjeline

Aminokisjeline se mogu dodavati početnoj hrani za odojčad samo u cilju poboljšanja nutritivne vrijednosti proteina i samo u odnosima neophodnim za te svrhe.

3. TAURIN

Ukoliko se taurin dodaje početnoj hrani za odojčad, količina taurina ne smije biti veći od 2,9mg/100kJ (12mg/100kcal).

4. HOLIN

Minimum	Maksimum
1,7mg/100kJ (7mg/100kcal)	12mg/100kJ (50mg/100kcal)

5. LIPIDI

Minimum	Maksimum
1,05g/100kJ (4,4g/100kcal)	1,4g/100kJ (6,0g/100kcal)

5.1 Upotreba sljedećih sastojaka je zabranjena:

- ulje sjemena susama;

⁴ Uputstva objavljena od strane ekspertskih grupa kao što su *Scientific Committee on Food EU, British Committee on the Medical Aspects of Food and Nutrition Policy i European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition*.

⁵ Uputstva objavljena od strane ekspertskih grupa kao što su *Scientific Committee on Food EU, British Committee on the Medical Aspects of Food and Nutrition Policy i European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition*.

- ulje sjemena pamuka.

5.2 Laurinska kisjelina i miristinska kisjelina

Minimum	Maksimum
-	pojedinačno ili ukupno: 20% od ukupnog sadržaja masti

5.3 Sadržaj trans-masnih kisjelina ne smije biti veći od 3% ukupnog sadržaja masti.

5.4 Sadržaj eruka kisjelina ne smije biti veći od 1% ukupnog sadržaja masti.

5.5 Linolna kisjelina (u obliku triglicerida = linoleata)

Minimum	Maksimum
70mg/100kJ (300mg/100kcal)	285mg/100kJ (1200mg/100kcal)

5.6 Sadržaj alfa-linolenske kisjeline ne smije biti manji od 12mg/100kJ (50mg/100kcal). Odnos linolne i alfa-linolenske kisjeline ne smije biti manji od 5, ni veći od 15.

5.7 Dugolančane (20 i 22 ugljenikova atoma) polinezasićene masne kisjeline (DPMK) se mogu dodavati, i u tom slučaju njihov sadržaj ne smije biti veći od:

- 1% ukupnog sadržaja masti za n-3 DPMK; i
- 2% ukupnog sadržaja masti za n-6 DPMK (1% ukupnog sadržaja masti za arahidonsku kisjelinu (20:4 n-6).

Sadržaj eikozapentaenske kisjeline (20:5 n-3) ne smije biti veći od sadržaja dokozaheksaenske kisjeline (22:6 n-3).

Sadržaj dokozaheksaenske kisjeline (22:6 n-3) ne smije biti veći od sadržaja n-6 DPMK.

6. FOSFOLIPIDI

Količina fosfolipida u početnoj hrani za odojčad ne smije biti veća od 2 g/l.

7. INOZITOL

Minimum	Maksimum
1mg/100kJ (4mg/100kcal)	10mg/100kJ (40mg/100kcal)

8. UGLJENI HIDRATI

Minimum	Maksimum
2,2g/100kJ (9g/100kcal)	3,4g/100kJ (14g/100kcal)

8.1 Ugljeni hidrati koji se smiju koristiti su:

laktoza	
maltoza	
saharoza	
glukoza	
malto-dekstrini	
glukozni sirup ili osušeni glukozni sirup	
aktivirani skrob (termički tretirani skrob)	prirodno bez glutena

želatinizirani skrob	prirodno bez glutena
----------------------	----------------------

8.2 Laktoza

Minimum	Maksimum
1,1g/100kJ (4,5g/100kcal)	- -

Ovaj zahtjev ne važi za početnu hranu za odojčad u kojoj izolati proteina soje čine više od 50% ukupnog sadržaja proteina.

8.3 Saharoza

Saharoza se može dodavati samo početnoj hrani za odojčad koja se proizvodi od hidrolizata proteina, a ukoliko se dodaje, sadržaj saharoze ne smije biti veći od 20% ukupnog sadržaja ugljenih hidrata.

8.4 Glukoza

Glukoza se može dodavati samo početnoj hrani za odojčad koja se proizvodi od hidrolizata proteina.

Ukoliko se dodaje, sadržaj glukoze ne smije biti veći od 0,5g/100kJ (2g/100kcal).

8.5 Termički aktivirani skrob i/ili želatinizirani skrob

Minimum	Maksimum
-	2g/100ml i 30% od ukupnog sadržaja ugljenih hidrata

9. FRUKTO-OLIGOSAHARIDI I GALAKTO-OLIGOSAHARIDI

Frukto-oligosaharidi i galakto-oligosaharidi mogu se dodavati početnoj hrani za odojčad, pri čemu njihov sadržaj ne smije biti veći od 0,8g/100ml kombinacije 90% oligogalaktozil-laktoze i 10% visokomolekularne oligofruktozil-saharoze.

Druge kombinacije i maksimalni nivoi frukto-oligosaharida i galakto-oligosaharida mogu se koristiti u skladu sa zahtjevima iz člana 5 ove uredbe.

10. MINERALNE SUPSTANCE

10.1 Početna hrana za odojčad proizvedena od proteina kravljeg mlijeka ili hidrolizata proteina

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Natrijum (mg)	5	14	20	60
Kalijum (mg)	15	38	60	160
Hlorid (mg)	12	38	50	160
Kalcijum (mg)*	12	33	50	140
Fosfor (mg)*	6	22	25	90
Magnezijum (mg)	1,2	3,6	5	15
Gvožđe (mg)	0,07	0,3	0,3	1,3
Cink (mg)	0,12	0,36	0,5	1,5
Bakar (µg)	8,4	25	35	100

Jod (μg)	2,5	12	10	50
Selen (μg)	0,25	2,2	1	9
Mangan (μg)	0,25	25	1	100
Fluoridi (μg)	-	25	-	100

* Odnos kalcijum:fosfor ne smije biti manji od 1 niti veći od 2.

10.2 Početna hrana za odojčad proizvedena od izolata proteina soje ili u kombinaciji sa proteinima kravljeg mlijeka

Primjenjuju se svi zahtjevi iz tačke 10.1 ovog priloga, osim za gvožđe i fosfor za koje važe sljedeći zahtjevi:

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Gvožđe (mg)	0,12	0,5	0,45	2
Fosfor (mg)	7,5	25	30	100

11. VITAMINI

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Vitamin A ($\mu\text{g-RE}$) ¹	14	43	60	180
Vitamin D (μg) ²	0,25	0,65	1	2,5
Tiamin (μg)	14	72	60	300
Riboflavin (μg)	19	95	80	400
Niacin (μg)	72	375	300	1500
Pantotenska kisjelina (μg)	95	475	400	2000
Vitamin B6 (μg)	9	42	35	175
Biotin (μg)	0,4	1,8	1,5	7,5
Folna kisjelina (μg)	2,5	12	10	50
Vitamin B12 (μg)	0,025	0,12	0,1	0,5
Vitamin C (mg)	2,5	7,5	10	30
Vitamin K (μg)	1	6	4	25
Vitamin E (mg $\alpha\text{-TE}$) ³	0,5g polinezasićenih masnih kisjelina izraženih kao linolna kisjelina, korigovano na broj dvostrukih veza ⁴ , ali ne	1,2	0,5g polinezasićenih masnih kisjelina izraženih kao linolna kisjelina, korigovano na broj dvostrukih veza ⁴ , ali ne	5

	manje od 0,1mg/100kJ		manje od 0,5mg/100kcal	
¹ RE = all trans retinol ekvivalenti; ² U obliku holekalciferola, pri čemu je 10µg = 400I.J. vitamina D; ³ α-TE = d-α-tokoferol ekvivalenti; ⁴ 0,5mg α-TE/1 g linolne kisjeline (18:2 n-6); 0,75 mg α-TE/1 g α-linolenske kisjeline (18:3 n-3); 1,0mg α-TE /g arahidonske kisjeline (20:4 n-6); 1,25 mg α-TE/g eikozapentaenske kisjeline (22:5 n-3); 1,5 mg α-TE/g dokozaheksaenske kisjeline (22:6 n-3).				

12. NUKLEOTIDI

Sljedeći nukleotidi se mogu dodavati:

	Maksimum ¹	
	(mg/100kJ)	(mg/100kcal)
Citidin 5'-monofosfat	0,60	2,50
Uridin 5'-monofosfat	0,42	1,75
Adenzin 5'-monofosfat	0,36	1,50
Guanozin 5'-monofosfat	0,12	0,50
Inozin 5'-monofosfat	0,24	1,00

¹ Ukupna koncentracija nukleotida ne smije preći 1,2mg/100kJ (5mg/100kcal).

Prilog 2

Sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina u majčinom mlijeku

Sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina u majčinom mlijeku, izražen u mg na 100kJ i 100kcal je sljedeći:

	Na 100kJ ¹	Na 100kcal
Cistin	9	38
Histidin	10	40
Izoleucin	22	90
Leucin	40	166
Lizin	27	113
Metionin	5	23
Fenilalanin	20	83
Treonin	18	77
Triptofan	8	32
Tirozin	18	76
Valin	21	88
¹ 1kJ = 0,239kcal		

Posebni zahtjevi za sadržaj, izvor proteina i način prerade proteina koji se koriste u proizvodnji početne hrane za odojčad na bazi hidrolizata proteina surutke porijeklom iz proteina kravljeg mlijeka, sa sadržajem proteina manjim od 0,56g/100kJ (2,25g/100kcal)

1. Sadržaj proteina

Sadržaj proteina = sadržaj azota × 6,25

Minimum	Maksimum
0,44g/100kJ (1,86g/100kcal)	0,7g/100kJ (3g/100kcal)

2. Izvor proteina

Demineralizovani proteini slatke surutke dobijeni iz kravljeg mlijeka nakon uklanjanja kazeina enzimskim taloženjem himozinom, koji se sastoje iz:

- 63% izolata proteina surutke bez kazeino-glikomakropeptida, sa minimalno 95% proteina u suvoj materiji i manje od 70% denaturisanih proteina, sa ne više od 3% pepela; i
- 37% koncentrata proteina slatke surutke, sa minimalno 87% proteina u suvoj materiji i manje od 70% denaturisanih proteina, sa ne više od 3,5% pepela.

3. Način prerade proteina

Dvostepena hidroliza preparatom tripsina uz zagrijavanje između dvije hidrolize (tri do deset minuta na temperature od 80 °C do 100°C).

4. Kvalitet proteina

Sadržaj esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina u majčinom mlijeku, izražen u/na 100kJ i 100kcal je sljedeći:

	na 100kJ ¹	na 100kcal
Arginin	16	69
Cistin	6	24
Histidin	11	45
Izoleucin	17	72
Leucin	37	156
Lizin	29	122
Metionin	7	29
Fenilalanin	15	62
Treonin	19	80
Triptofan	7	30
Tirozin	14	59
Valin	19	801
¹ 1 kJ = 0,239kcal		

Osnovni sastav prelazne hrane za odojčad

Osnovni sastav prelazne hrane za odojčad je:

1. ENERGETSKA VRIJEDNOST

Minimum	Maksimum
250 kJ/100 ml (60 kcal/100 ml)	295 kJ/100 ml (70 kcal/100 ml)

2. PROTEINI

(sadržaj proteina = sadržaj azota × 6,25)

2.1 Prelazna hrana za odojčad proizvedena od proteina kravljeg mlijeka

Minimum	Maksimum
0,45 g/100 kJ (1,8 g/100 kcal)	0,8 g/100 kJ (3,5 g/100 kcal)

U odnosu na istu energetska vrijednost, prelazna hrana za odojčad mora sadržati najmanje istu količinu svih iskoristivih esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina majčinog mlijeka iz Priloga 2 ove uredbe.

Za potrebe preračunavanja količine:

- metionina i cisteina mogu se sabrati ukoliko odnos metionin:cistein nije veći od 3;
- fenilalanina i tirozina mogu se sabrati ukoliko odnos tirozin:fenilalanin nije veći od 2.

2.2 Prelazna hrana za odojčad proizvedena od hidrolizata proteina

Minimum	Maksimum
0,56 g/100 kJ (2,25 g/100 kcal)	0,8 g/100 kJ (3,5 g/100 kcal)

U odnosu na istu energetska vrijednost, prelazna hrana za odojčad mora sadržati najmanje istu količinu svih iskoristivih esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokisjelina majčinog mlijeka iz Priloga 2 ove uredbe.

Za potrebe preračunavanja količine:

- metionina i cisteina mogu se sabrati ukoliko odnos metionin:cistein nije veći od 3;
- fenilalanina i tirozina mogu se sabrati ukoliko odnos tirozin:fenilalanin nije veći od 2.

2.3 Prelazna hrana za odojčad proizvedena od izolata proteina soje ili u kombinaciji sa proteinima kravljeg mlijeka

Minimum	Maksimum
0,56g/100kJ (2,25g/100kcal)	0,8g/100 kJ (3,5g/100kcal)

Samo proteini izolata soje mogu se koristiti u proizvodnji prelazne hrane za odojčad.

U odnosu na istu energetska vrijednost, prelazna hrana za odojčad mora sadržati najmanje istu količinu svih iskoristivih esencijalnih i uslovno esencijalnih aminokiselina majčinog mlijeka iz Priloga 2 ove uredbe.

Za potrebe preračunavanja količine:

- metionina i cisteina mogu se sabrati ukoliko odnos metionin:cistein nije veći od 3;
- fenilalanina i tirozina mogu se sabrati ukoliko odnos tirozin:fenilalanin nije veći od 2.

2.4 Aminokiseline

Aminokiseline se mogu dodavati prelaznoj hrani za odojčad samo radi poboljšanja nutritivne vrijednosti proteina i samo u količinama neophodnim za postizanje ove svrhe.

3. TAURIN

Ukoliko se taurin dodaje početnoj hrani za odojčad, količina taurina ne smije biti veća od 2,9mg/100kJ (12mg/100kcal).

4. LIPIDI

Minimum	Maksimum
0,96g/100kJ (4,0g/100kcal)	1,4g/100kJ (6,0g/100kcal)

4.1 Upotreba sljedećih sastojaka je zabranjena:

- ulje sjemena susama;
- ulje sjemena pamuka.

4.2 Laurinska kiselina i miristinska kiselina

Minimum	Maksimum
-	pojedinačno ili ukupno: 20% od ukupnog sadržaja masti

4.3 Sadržaj trans masnih kiselina ne smije biti veći od 3% ukupnog sadržaja masti.

4.4 Sadržaj eruka kiseline ne smije biti veći od 1% ukupnog sadržaja masti.

4.5 Linolna kiselina (u obliku triglicerida = linoleata)

Minimum	Maksimum
70mg/100kJ (300mg/100kcal)	285mg/100kJ (1200mg/100kcal)

4.6 Sadržaj alfa-linolenske kiseline ne smije biti manji od 12mg/100kJ (50mg/100kcal).

Odnos linolne i alfa-linolenske kiseline ne smije biti manji od 5 ni veći od 15.

4.7 Dugolančane (20 i 22 ugljenikova atoma) polinezasićene masne kiseline (DPMK) se mogu dodavati, a u tom slučaju njihov sadržaj ne smije biti veći od:

- 1% ukupnog sadržaja masti za n-3 DPMK, i
- 2% ukupnog sadržaja masti za n-6 DPMK (1% ukupnog sadržaja masti za arahidonsku kiselinu (20:4 n-6)).

Sadržaj eikozapentaenske kisjeline (20:5 n-3) ne smije biti veći od sadržaja dokozaheksaenske kisjeline (22:6 n-3).

Sadržaj dokozaheksaenske kisjeline (22:6 n-3) ne smije biti veći od sadržaja n-6 DPMK.

5. FOSFOLIPIDI

Količina fosfolipida u *follow-on* formulama ne smije biti veća od 2 g/l.

6. UGLJENI HIDRATI

Minimum	Maksimum
2,2g/100kJ (9g/100kcal)	3,4g/100kJ (14g/100kcal)

6.1 Upotreba sastojaka koji sadrže gluten je zabranjena.

6.2 Laktoza

Minimum	Maksimum
1,1g/100kJ (4,5g/100kcal)	- -

Ovaj zahtjev ne važi za prelaznu hranu za odojčad u kojoj proteini izolata soje čine više od 50% ukupnog sadržaja proteina.

6.3 Saharoza, fruktoza, med

Minimum	Maksimum
-	Pojedinačno ili ukupno: 20% od ukupnog sadržaja ugljenih hidrata

Med se mora tretirati da bi se uništile spore *Clostridium botulinum*.

6.4 Glukoza

Glukoza se može dodavati samo prelaznoj hrani za odojčad koja se proizvodi od hidrolizata proteina. Ukoliko se dodaje, sadržaj glukoze ne smije biti veći od 0,5g/100kJ (2g/100kcal).

7. FRUKTO-OLIGOSAHARIDI I GALAKTO-OLIGOSAHARIDI

Frukto-oligosaharidi i galakto-oligosaharidi mogu se dodavati prelaznoj hrani za odojčad i u tom slučaju njihov sadržaj ne smije biti veći od 0,8g/100ml kombinacije 90% oligogalaktozil-laktoze i 10% visokomolekularne oligofruktozil-saharoze.

Druge kombinacije i maksimalni nivoi frukto-oligosaharida i galakto-oligosaharida mogu se koristiti u skladu sa odredbama iz člana 9 stav 1 ove uredbe.

8. MINERALNE SUPSTANCE

8.1 Prelazna hrana za odojčad proizvedena od proteina kravljeg mlijeka ili hidrolizata proteina

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Natrijum (mg)	5	14	20	60
Kalijum (mg)	15	38	60	160
Hloridi (mg)	12	38	50	160
Kalcijum (mg)*	12	33	50	140

Fosfor (mg)*	6	22	25	90
Magnezijum (mg)	1,2	3,6	5	15
Gvožđe (mg)	0,14	0,5	0,6	2,0
Cink (mg)	0,12	0,36	0,5	1,5
Bakar (µg)	8,4	25	35	100
Jod (µg)	2,5	12	10	50
Selen (µg)	0,25	2,2	1	9
Mangan (µg)	0,25	25	1	100
Fluoridi (µg)	-	25	-	100
* Odnos kalcijuma i fosfora ne smije biti manji od 1,0 niti veći od 2,0.				

8.2 Prelazna hrana za odojčad proizvedena od izolata proteina soje ili u kombinaciji sa proteinima kravljeg mlijeka

Primenjuju se svi zahtjevi iz tačke 8.1, osim za gvožđe i fosfor za koje važe sljedeći zahtjevi:

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Gvožđe (mg)	0,22	0,65	0,9	2,5
Fosfor (mg)	7,5	25	30	100

9. VITAMINI

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Vitamin A (µg-RE) ¹	14	43	60	180
Vitamin D (µg) ²	0,25	0,75	1	3
Tiamin (µg)	14	72	60	300
Riboflavin (µg)	19	95	80	400
Niacin (µg)	72	375	300	1500
Pantotenska kisjelina (µg)	95	475	400	2000
Vitamin B6 (µg)	9	42	35	175
Biotin (µg)	0,4	1,8	1,5	7,5
Folna kisjelina (µg)	2,5	12	10	50
Vitamin B12 (µg)	0,025	0,12	0,1	0,5
Vitamin C (mg)	2,5	7,5	10	30
Vitamin K (µg)	1	6	4	25

Vitamin E (mg α -TE) ³	0,5/g polinezasićenih masnih kisjelina izraženih kao linolna kisjelina, korigovano na broj dvostrukih veza ⁴ , ali ne manje od 0,1 mg/100kJ	1,2	0,5/g polinezasićenih masnih kisjelina izraženih kao linolna kisjelina, korigovano na broj dvostrukih veza ⁴ , ali ne manje od 0,5 mg/100kcal	5
---	---	-----	---	---

¹RE = svi trans retinol ekvivalenti;

² U obliku holecalfiferola, pri čemu je 10 μ g = 400 I.J. vitamina D;

³ α -TE = α -tokoferol ekvivalenti;

⁴ 0,5 mg α -TE/1 g linolne kisjeline (18:2 n-6); 0,75 mg α -TE/1 g α -linolenske kisjeline (18:3 n-3); 1,0 mg α -TE /g arahidonske kisjeline (20:4 n-6); 1,25 mg α -TE/g eikozapentaenske kisjeline (22:5 n-3); 1,5mg α -TE/g dokozaheksaenske kisjeline (22:6 n-3).

10. NUKLEOTIDI

Sljedeći nukleotidi se mogu dodavati:

	Maksimum ¹	
	(mg/100kJ)	(mg/100kcal)
Citidin 5'-monofosfat	0,60	2,50
Uridin 5'-monofosfat	0,42	1,75
Adenozin 5'-monofosfat	0,36	1,50
Guanozin 5'-monofosfat	0,12	0,50
Inozin 5'-monofosfat	0,24	1,00

¹ Ukupna koncentracija nukleotida ne smije preći 1,2mg/100kJ (5mg/100kcal).

Maksimalno dozvoljeni nivoi određenih rezidua pesticida ili metabolita pesticida u početnoj i prelaznoj hrani za odojčad

Supstanca (hemijski naziv)	Maksimalno dozvoljeni nivo (mg/kg)
Kaduzafos	0,006
Demeton-S-metil/demeton-S-metil sulfon/oxidemeton-metil (pojedinačno ili u kombinaciji, izražen kao demeton-S-metil)	0,006
Etoprofos	0,008
Fipronil (zbir fipronila i fipronil-disulfinila, izraženo kao fipronil)	0,004
Propineb/propilentiourea (zbir propineba i propilentiouree)	0,006

Pesticidi koji se ne smiju koristiti u proizvodnji poljoprivrednih proizvoda namenjenih za početnu i prelaznu hranu za odojčad

Tabela 1

Supstanca (hemijski naziv)
Disulfoton (zbir disulfotona, disulfoton-sulfoksida i disulfoton-sulfona, izraženi kao disulfoton)
Fensulfotion (zbir fensulfotiona, njegovih oksida i suffona, izraženi kao fensulfotion)
Fentin, izražen kao trifeniltin katjon
Haloksifop (zbir haloksifopa, njegovih soli i estara uključujući i konjugate, izraženi kao haloksifop)
Heptahlor i trans-heptahlor-epoksid, izraženi kao heptahlor
Heksahlorbenzen
Nitrofen
Ometoat
Terbufos (zbir terbufosa, njegovih sulfoksida i sulfona, izraženi kao terbufos)

Napomena:

Količina od 0,03 mg/kg smatra se limitom kvantifikacije analitičkih metoda i treba da se redovno revidira u skladu sa tehničkim napretkom.

Tabela 2

Supstanca (hemijski naziv)
Aldrin i dieldrin, izraženi kao dieldrin
Endrin

Napomena:

Količina od 0,03 mg/kg smatra se limitom kvantifikacije analitičkih metoda i treba da se redovno revidira u skladu sa podacima o kontaminaciji životne sredine.

Referentne vrijednosti (RV) za označavanje vitamina i mineral u hrani za odojčad

Sastojak	Referentna vrijednost za označavanje
Vitamin A	(μg) 400
Vitamin D	(μg) 7
Vitamin E	(mg TE*) 5
Vitamin K	(μg) 12
Vitamin C	(mg) 45
Tiamin	(mg) 0,5
Riboflavin	(mg) 0,7
Niacin	(mg) 7
Vitamin B6	(mg) 0,7
Folat	(μg) 125
Vitamin B12	(μg) 0,8
Pantotenska kisjelina	(mg) 3
Biotin	(μg) 10
Kalcijum	(mg) 550
Fosfor	(mg) 550
Kalijum	(mg) 1000
Natrijum	(mg) 400
Hloridi	(mg) 500
Gvožđe	(mg) 8
Cink	(mg) 5
Jod	(μg) 80
Selen	(μg) 20
Bakar	(mg) 0,5
Magnezijum	(mg) 80
Mangan	(mg) 1,2
* TE = α -tokoferol ekvivalenti	

Nutritivne i zdravstvene tvrdnje za početnu hranu za odojčad i uslovi za korišćenje nutritivnih i zdravstvenih tvrdnji

1. NUTRITIVNE TVRDNJE

Nutritivna tvrdnja	Uslovi korišćenja
1.1 Samo sa laktozom	Laktoza je jedini prisutan ugljeni hidrat
1.2 Bez laktoze	Sadržaj laktoze nije veći od 2,5 mg/100 kJ (10 mg/100 kcal)
1.3 Sa dodatkom dugolančanih polinezasićenih masnih kisjelina (DPMK) ili ekvivalentna nutritivna tvrdnja koja se odnosi na dodatak dokozaheksaenske kisjeline	Sadržaj dokozaheksaenske kisjeline nije manji od 0,2% ukupnog sadržaja masnih kisjelina
1.4 Nutritivne tvrdnje o dodatku sljedećih sastojaka: 1.4.1 Taurina, 1.4.2 Frukto-oligosaharida i galakto-oligosaharida, 1.4.3 Nukleotida	Ovi sastojci mogu biti dodati u količini koja treba da bude odgovarajuća za posebnu namjenu za odojčad i u skladu sa uslovima iz Priloga 1 ove uredbe.

2. ZDRAVSTVENE TVRDNJE (UKLJUČUJUĆI I TVRDNJE KOJE SE ODNOSE NA SMANJENJE RIZIKA OD BOLESTI)

Zdravstvena tvrdnja	Uslovi korišćenja
Smanjen rizik od alergije na proteine mlijeka. (ova zdravstvena tvrdnja može da sadrži i druge navode koji se odnose na smanjene alergogene ili smanjene antigene osobine)	<p>a) moraju biti dostupni objektivni i naučno potvrđeni podaci kao dokaz ove tvrdnje;</p> <p>b) početna hrana za odojčad mora zadovoljiti zahtjeve odredbi iz tačke 2.2 Priloga 1, a količina imunoreaktivnih proteina određena opšte priznatim metodama mora biti manja od 1% azotnih materija u formuli;</p> <p>c) na oznaci mora biti navedeno da proizvod ne smiju koristiti odojčad alergična na intaktne proteine od kojih je proizvod izrađen, osim u slučaju kada postoje dokazi dobijeni opšte priznatim testovima da se početna hrana za odojčad toleriše od strane 90% odojčadi (sigurnosni interval 95%) preosjetljive na proteine od kojih su hidrolizati proizvedeni;</p> <p>d) početna hrana za odojčad kada se daje oralno životinjama ne smije da izazove senzibilizaciju na proteine od kojih je izrađena.</p>

Osnovni sastav prerađene hrane na bazi žitarica za odojčad i malu djecu

Osnovni sastav prerađene hrane na bazi žitarica za odojčad i malu djecu je:

1. SADRŽAJ ŽITARICA

Prerađena hrana na bazi žitarica se prvenstveno proizvodi od jedne ili više vrsta mljevenih žitarica i/ili škrobnih krtolastih proizvoda.

Količina žitarica i/ili škrobnih krtola ne smije biti manja od 25% konačne mješavine izraženo na suhu materiju.

2. PROTEINI

2.1. Za proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 al. 2 i 4 ove uredbe, sadržaj proteina ne smije biti veći od 1,3g/100kJ (5,5 g/100kcal).

2.2. Za proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 2 ove uredbe, količina dodatih proteina ne smije biti manja od 0,48g/100 kJ (2g/100kcal).

2.3. Za keks iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 4 ove uredbe kojem je dodata hrana bogata proteinima, i koji je prezentiran kao takav, količina dodatih proteina ne smijee biti manja od 0,36g/100kJ (1,5g/100kcal).

2.4. Hemijski indeks dodatih proteina mora biti jednak najmanje 80% hemijskog indeksa referentnog proteina kazeina iz Tabele 1, ili odnos efikasnosti proteina (PER) u mješavini mora biti jednak najmanje 70% PER vrijednosti referentnog proteina.

Dodatak aminokisjelina je dozvoljen samo radi poboljšanja nutritivne vrijednosti mješavine proteina i samo u neophodnim količinama za tu namjenu.

Tabela 1. Aminokisjelinski sastav kazeina (g/100g proteina)

Aminokisjelina	g/100g proteina
Arginin	3,7
Cistin	0,3
Histidin	2,9
Izoleucin	5,4
Leucin	9,5
Lizin	8,1
Metionin	2,8
Fenilalanin	5,2
Treonin	4,7
Triptofan	1,6
Tirozin	5,8
Valin	6,7

3. UGLJENI HIDRATI

3.1. Ukoliko se u proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 al. 1 i 4 ove uredbe dodaju saharoza, fruktoza, glukoza, glukozni sirup ili med:

- količina dodatih ugljenih hidrata iz svih izvora ne smije biti veća od 1,8g/100kJ (7,5g/100kcal);
- količina dodate fruktoze ne smije biti veća od 0,9g/100kJ (3,75g/100kcal).

3.2. Ukoliko se u proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 2 ove uredbe dodaju saharoza, fruktoza, glukozni sirup ili med:

- količina dodatih ugljenih hidrata iz svih izvora ne smije biti veća od 1,2g/100kJ (5g/100kcal);
- količina dodate fruktoze ne smije biti veća od 0,6g/100kJ (2,5g/100kcal).

4. LIPIDI

4.1. Za proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 al. 1 i 4 ove uredbe, sadržaj lipida ne smije biti veći od 0,8g/100kJ (3,3g/100kcal).

4.2. Za proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 2 ove uredbe, sadržaj lipida ne smije biti veći od 1,1g/100kJ (4,5g/100kcal), a ukoliko je sadržaj lipida veći od 0,8g/100kJ (3,3g/100kcal):

- količina laurinske kisjeline ne smije biti veća od 15% ukupnog sadržaja lipida;
- količina miristinske kisjeline ne smije biti veća od 15% ukupnog sadržaja lipida;
- količina linolne kisjeline (u obliku triglicerida, linoleata) ne smije biti manja od 70mg/100kJ (300 mg/100 kcal) niti veća od 285mg/100kJ (1200mg/100kcal).

5. MINERALNE MATERIJE

5.1. Natrijum

- natrijumove soli mogu se dodavati u prerađenu hranu na bazi žitarica samo iz tehnoloških razloga;
- sadržaj natrijuma u prerađenim proizvodima od žitarica ne smije biti veći od 25mg/100kJ (100mg/100kcal).

5.2. Kalcijum

5.2.1. U proizvodima iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 2 ove uredbe količina kalcijuma ne smije biti manja od 20mg/100kJ (80mg/100kcal).

5.2.2. U proizvodima iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 4 ove uredbe, proizvedenim sa dodatkom mlijeka (mliječni keks) i prezentovanim kao takav, količina kalcijuma ne smije biti manja od 12mg/100kJ (50mg/100kcal).

6. VITAMINI

6.1. U prerađenoj hrani na bazi žitarica količina tiamina ne smije biti manja od 25µg/100kJ (100µg/100kcal).

6.2. U proizvodima iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 2 ove uredbe:

	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Vitamin A (µg RE) ¹	14	43	60	180
Vitamin D (µg) ²	0,25	0,75	1	3

¹ RE = svi trans retinol ekvivalenti
² U obliku holekalciferola, pri čemu je 10µg = 400 I.J. vitamina D

Ovi limiti se odnose i na vitamine A i D dodate u drugu prerađenu hranu na bazi žitarica.

7. MAKSIMALNE KOLIČINE ZA DODATE VITAMINE I MINERALNE MATERIJE

Zahtjevi za hranjive supstance odnose se na proizvode koji se stavljaju na tržište kao spremni za upotrebu ili na proizvode pripremljene za upotrebu prema uputstvu proizvođača, osim kod kalijuma i kalcijuma kod kojih se zahtjevi odnose na proizvode u obliku u kom se prodaju.

Hranjivi sastojak	Maksimum na 100kcal
Vitamin A ($\mu\text{g RE}$)	180
Vitamin E ($\text{mg } \alpha\text{-TE}$) ¹	3
Vitamin D (μg)	3
Vitamin C (mg)	12,5/252
Tiamin (mg)	0,5
Riboflavin (mg)	0,4
Nijacin (mg NE) ³	4,5
Vitamin B6 (mg)	0,35
Folna kiselina (μg)	50
Vitamin B12 (μg)	0,35
Pantotenska kiselina (mg)	1,5
Biotin (μg)	10
Kalijum (mg)	160
Kalcijum (mg)	80/1804 / 1005
Magnezijum (mg)	40
Gvožđe (mg)	3
Cink (mg)	2
Bakar (μg)	40
Jod (μg)	35
Mangan (mg)	0,6

¹ $\alpha\text{-TE}$ = d- α -tokoferol ekvivalent.

² Ograničenje se primjenjuje na proizvode obogaćene gvožđem.

³ NE = ekvivalenti niacina = mg nikotinske kiseline + mg triptofana/60.

⁴ Ograničenje se primjenjuje na proizvode iz člana 4 stav 1 tačke 9 podtačka 1 al.1 i 2

⁵ Ograničenje se primjenjuje na proizvode iz člana 4 stav 1 tačka 9 podtačka 1 alineja 4.

Osnovni sastav druge prerađene hrane za odojčad i malu djecu

Osnovni sastav ostale prerađene hrane za odojčad i malu djecu je:

1. PROTEINI

1.1. Ukoliko su meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina jedini sastojci koji su navedeni u nazivu proizvoda, onda:

- navedeno meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ukupno ne smiju činiti manje od 40% težine proizvoda;
- svako navedeno meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ne smije činiti manje od 25% težine od ukupnih imenovanih izvora proteina;
- ukupni sadržaj proteina iz navedenih izvora ne smije biti manji od 1,7g/100kJ (7g/100kcal).

1.2. Ukoliko su meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, pojedinačno ili u kombinaciji, spomenuti kao prvi u nazivu proizvoda, bez obzira da li je proizvod predstavljen kao obrok ili nije, onda:

- navedeno meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ukupno ne smiju činiti manje od 10% težine proizvoda;
- svako navedeno meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ne smije činiti manje od 25% težine ukupnih navedenih izvora proteina;
- sadržaj proteina iz navedenih izvora ne smije biti manji od 1g/100kJ (4g/100kcal).

1.3. Ukoliko su meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, pojedinačno ili u kombinaciji, navedeni, ali ne kao prvi u nazivu proizvoda, bez obzira da li je proizvod predstavljen kao obrok ili nije, onda:

- navedeno meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ukupno ne smiju činiti manje od 8% težine proizvoda;
- svako navedeno meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ne smiju činiti manje od 25% težine od ukupnih navedenih izvora proteina;
- sadržaj proteina iz navedenih izvora ne smije biti manji od 0,5g/100kJ (2,2g/100kcal),
- ukupni sadržaj proteina u proizvodu iz svih izvora ne smije biti manji od 0,7g/100kJ (3g/100kcal).

1.4. Ukoliko je sir naveden zajedno sa drugim sastojcima kao sastojak umaka, sosova ili preliva proizvoda, bez obzira da li je proizvod predstavljen kao obrok ili nije, onda:

- ukupan sadržaj proteina iz mliječnih izvora ne smije biti manji od 0,5 g/100 kJ (2,2 g/100 kcal);
- ukupan sadržaj proteina u proizvodu iz svih izvora ne smije biti manji od 0,7g/100kJ (3g/100kcal).

1.5. Ukoliko je proizvod označen kao obrok, ali se u nazivu ne navodi meso, meso živine, riba, iznutrice ili drugi tradicionalni izvori proteina, ukupan sadržaj proteina u proizvodu iz svih izvora ne smije biti manji od 0,7g/100kJ (3g/100kcal).

1.6. Zahtjevi iz tač. 1.1. do 1.5. ne odnose se na sosove koji predstavljaju dodatak obroku.

1.7. Slatka jela u čijem nazivu su proizvodi od mlijeka navedeni kao prvi ili jedini sastojci ne smiju sadržati manje od 2,2g proteina mlijeka/100kcal, a na sva ostala slatka jela ne odnose se zahtjevi iz tač. 1.1. do 1.5.

1.8. Dodatak aminokisjelina je dozvoljen samo radi popravljivanja nutritivne vrijednosti prisutnih proteina i samo u količinama neophodnim za tu svrhu.

2. UGLJENI HIDRATI

Količina ukupnih ugljenih hidrata u sokovima od voća i povrća i nektarima, u jelima isključivo od voća i u dezertima ili pudinzima ne smije biti veća od:

- 10g/100ml u sokovima od povrća i pićima na bazi povrća;
- 15g/100ml u voćnim sokovima i nektarima i pićima na bazi voća;
- 20g/100g u jelima isključivo od voća;
- 25g/100g u dezertima i pudinzima;
- 5g/100g u drugim pićima koja nisu na bazi mlijeka.

3. LIPIDI

3.1. Za proizvode iz tačke 1.1 ovog priloga:

Ukoliko su sir ili meso jedini sastojci koji se spominju u nazivu proizvoda ili su navedeni prvi u nazivu, sadržaj ukupnih lipida u proizvodu ne smije biti veći od 1,4g/100kJ (6g/100kcal).

3.2. U svim ostalim proizvodima sadržaj ukupnih lipida u proizvodu ne smije biti veći od 1,1g/100kJ (4,5g/100kcal).

4. NATRIJUM

4.1. Konačni sadržaj natrijuma u proizvodu ne smije biti veći od 48mg/100kJ (200mg/100kcal) ili ne smije biti veći od 200mg/100g, a ukoliko je sir jedini sastojak naveden u nazivu proizvoda konačni sadržaj natrijuma ne smije biti veći od 70mg/100kJ (300mg/100kcal).

4.2. Soli natrijuma se ne mogu dodavati proizvodima na bazi voća, niti dezertima i pudinzima, osim u tehnološke svrhe.

5. VITAMINI

Vitamin C

U voćnim sokovima, nektarima ili sokovima od povrća sadržaj vitamina C ne smije biti manji od 6mg/100kJ (25mg/100kcal) ili ne smije biti manji od 25mg/100g.

Vitamin A

U sokovima od povrća konačni sadržaj vitamina A u proizvodu ne smije biti manji od 25µg/100kJ (100µg/100kcal).

Vitamin A se ne smije dodavati u ostalu prerađenu hranu namijenjenu odojčadi i maloj djeci.

Vitamin D

Vitamin D se ne smije dodavati u ostalu prerađenu hranu namijenjenu odojčadi i maloj djeci.

6. MAKSIMALNE KOLIČINE ZA VITAMINE, MINERALE I MIKROELEMENTE /UKOLIKO SE DODAJU/

Zahtjevi za hranljive supstance odnose se na proizvode koji se na tržištu nalaze spremni za upotrebu ili na proizvode pripremljene za upotrebu prema uputstvu proizvođača, osim kod kalijuma i kalcijuma kod kojih se zahtjevi odnose na proizvode u obliku u kom se prodaju.

Hranljiva supstanca	Maksimum na 100kcal
Vitamin A (µg RE)	1801
Vitamin E (mg α-TE)	3
Vitamin C (mg)	12,5/252 / 1253
Tiamin (mg)	0,25
Riboflavin (mg)	0,4

Niacin (mg NE)	4,5
Vitamin B6 (mg)	0,35
Folna kisjelina (μg)	50
Vitamin B12 (μg)	0,35
Pantotenska kisjelina (mg)	1,5
Biotin (μg)	10
Kalijum (mg)	160
Kalcijum (mg)	80
Magnezijum (mg)	40
Gvožđe (mg)	3
Cink (mg)	2
Bakar (μg)	40
Jod (μg)	35
Mangan (mg)	0,6
¹ U skladu sa odredbama iz tačke 5. ² Ograničenje se primjenjuje na proizvode obogaćene gvožđem. ³ Ograničenje se primjenjuje na jela od voća, voćne sokove, nektare i sokove od povrća.	

Osnovni sastav hrane za posebne medicinske potrebe

Osnovni zahtjevi za sastav hrane za posebne medicinske potrebe:

- 1) proizvodi iz člana 14 stav 1 tačka 1 ove uredbe posebno namijenjeni za odojčad moraju da sadrže vitamine i minerala u skladu sa zahtjevima navedenim u Tabeli 1 ovog priloga;
- 2) proizvodi iz člana 14 stav 1 tačka 2 ove uredbe posebno namijenjeni za odojčad moraju da sadrže vitamine i minerala u skladu sa zahtjevima navedenim u Tabeli 1 ovog priloga, osim u slučaju modifikacije jednog ili više hranljivih sastojaka neophodnih zbog namjene proizvoda;
- 3) maksimalne količine vitamina i minerala prisutnih u proizvodima iz člana 14 stav 1 tačka 3 ove uredbe posebno namijenjenih odojčadi ne smiju da budu veće od maksimalnih količina u Tabeli 1 ovog priloga, osim u slučaju modifikacije jednog ili više ovih hranljivih sastojaka neophodnih zbog namjene proizvoda;
- 4) kada to nije u suprotnosti sa zahtjevima namjenske upotrebe, hrana za posebne medicinske potrebe posebno namijenjena odojčadi, mora da odgovara zahtjevima za početnu i prelaznu hranu za odojčad;
- 5) proizvodi iz člana 14 stav 1 tačka 1 ove uredbe izuzev proizvoda posebno namijenjenih za odojčad, moraju da sadrže vitamine i mineralne supstance u skladu sa zahtjevima navedenim u Tabeli 2 ovog priloga;
- 6) proizvodi iz člana 14 stav 1 tačka 2 ove uredbe izuzev proizvoda posebno namijenjenih za odojčad, moraju da sadrže vitamine i minerale u skladu sa zahtjevima navedenim u Tabeli 2 ovog priloga, osim u slučaju modifikacije jednog ili više ovih hranljivih sastojaka neophodnih zbog namjene proizvoda;
- 7) maksimalne količine vitamina i minerala prisutnih u proizvodima iz člana 14 stav 1 tačka 3 ove uredbe osim proizvoda koji su posebno namijenjeni odojčadi, ne smiju da budu veće od maksimalnih količina datih u Tabeli 2 ovog priloga, osim u slučaju modifikacije jednog ili više ovih hranljivih sastojaka neophodnih zbog namjene proizvoda.

Tabela 1

Vrijednosti za vitamine i minerale u potpunoj hrani za posebne medicinske potrebe namijenjenoj za upotrebu kod odojčadi

Vitamins	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Vitamin A (µgRE)	14	43	60	180
Vitamin D (µg)	0,25	0,75	1	3
Vitamin K (µg)	1	5	4	20
Vitamin C (mg)	1,9	6	8	25
Tiamin (mg)	0,01	0,075	0,04	0,3
Riboflavin (mg)	0,014	0,1	0,06	0,45

Vitamin B6 (mg)	0,009	0,075	0,035	0,3
Niacin (mg NE)	0,2	0,75	0,8	3
Folna kiselina (µg)	1	6	4	25
Vitamin B12 (µg)	0,025	0,12	0,1	0,5
Pantotenska kiselina (mg)	0,07	0,5	0,3	2
Biotin (µg)	0,4	5	1,5	20
Vitamin E (mg α-TE)	0,5/g polinezasićenih masnih kiselina izraženih kao linolna kiselina, ali ni u kom slučaju manje od 0,1mg na raspoloživih 100kJ	0,75	0,5/g polinezasićenih masnih kiselina izraženih kao linolna kiselina, ali ni u kom slučaju manje od 0,5mg na raspoloživih 100kcal	3
Minerali	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Natrijum (mg)	5	14	20	60
Hlorid (mg)	12	29	50	125
Kalijum (mg)	15	35	60	145
Kalcijum (mg)	12	60	50	250
Fosfor (mg) ¹	6	22	25	90
Magnezijum (mg)	1,2	3,6	5	15
Gvožđe (mg)	0,12	0,5	0,5	2
Cink (mg)	0,12	0,6	0,5	2,4
Bakar (µg)	4,8	29	20	120
Jod (µg)	1,2	8,4	5	35
Selen (µg)	0,25	0,7	1	3
Mangan (µg)	0,25	25	1	100
Hrom (µg)	-	2,5	-	10
Molibden (µg)	-	2,5	-	10
Fluor (mg)	-	0,05	-	0,2

¹ odnos kalcijum/fosfor ne smije biti manji od 1,2 niti veći od 2,0.

Tabela 2

Vrijednosti za vitamine i minerale u potpunoj hrani za posebne medicinske potrebe osim hrane namijenjene za upotrebu kod odojčadi

Vitamini	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Vitamin A (µgRE)	8,4	43	35	180
Vitamin D (µg)	0,12	0,65/0,75 ¹	0,5	2,5/3 ¹
Vitamin K (µg)	0,85	5	3,5	20
Vitamin C (mg)	0,54	5,25	2,25	22
Tiamin (mg)	0,015	0,12	0,06	0,5
Riboflavin (mg)	0,02	0,12	0,08	0,5
Vitamin B6 (mg)	0,02	0,12	0,08	0,5
Niacin (mg NE)	0,22	0,75	0,9	3
Folna kiselina (µg)	2,5	12,5	10	50
Vitamin B12 (µg)	0,017	0,17	0,07	0,7
Pantotenska kiselina (mg)	0,035	0,35	0,15	1,5
Biotin (µg)	0,18	1,8	0,75	7,5
Vitamin E (mg α-TE)	0,5/g polinezasićenih masnih kiselina izraženih kao linolna kiselina, ali ni u kom slučaju manje od 0,1mg na raspoloživih 100kJ	0,75	0,5/g polinezasićenih masnih kiselina izraženih kao linolna kiselina, ali ni u kom slučaju manje od 0,5 mg na raspoloživih 100kcal	3

¹ Za proizvode namenjene djeci od 1 do 10 godina.

Minerali	Na 100kJ		Na 100kcal	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Natrijum (mg)	7,2	42	30	175
Hlor (mg)	7,2	42	30	175
Kalijum (mg)	19	70	80	295
Kalcijum (mg)	8,4/12 ¹	42/60 ¹	35/50 ¹	175/250 ¹
Fosfor (mg)	7,2	19	30	80
Magnezijum (mg)	1,8	6	7,5	25

Gvožđe (mg)	0,12	0,5	0,5	2,0
Cink (mg)	0,12	0,36	0,5	1,5
Bakar (µg)	15	125	60	500
Jod (µg)	1,55	8,4	6,5	35
Selen (µg)	0,6	2,5	2,5	10
Mangan (µg)	0,012	0,12	0,05	0,5
Hrom (µg)	0,3	3,6	1,25	15
Molibden (µg)	0,72	4,3	3,5	18
Fluor (mg)	-	0,05	-	0,2

¹ Za proizvode namenjene djeci od 1 do 10 godina.

Osnovni sastav za hranu koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti

Osnovni sastav za hranu koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti:

1. ENERGIJA

1.1 Energija koju obezbjeđuju proizvodi iz člana 16 stav 2 tačka 1 ove uredbe ne smije biti manja od 3360kJ (800kcal) niti veća od 5040kJ (1200 kcal) za preporučenu kompletnu dnevnu količinu.

1.2 Energija koju obezbjeđuju proizvodi iz člana 16 stav 2 tačka 2 ove uredbe ne smije biti manja od 840kJ (200kcal) niti veća od 1680kJ (400kcal) po obroku.

2. PROTEINI

2.1 Proteini prisutni u hrani koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti odnosno hrani sa smanjenom energetsom vrijednošću za lica na dijeti za mršavljenje moraju obezbijediti najmanje 25% a najviše 50% ukupne energetske vrijednosti proizvoda, a količina proteina u proizvodima iz člana 16 stav 2 tačka 1 ove uredbe ne smije biti veća od 125g.

2.2 Tačka 2.1 se odnosi na proteine čiji hemijski indeks odgovara referentnom proteinu iz Tabele 1 ovog priloga.

Ukoliko je hemijski indeks manji od 100% indeksa referentnog proteina, minimalni nivoi proteina se moraju shodno tome povećati.

U svakom slučaju, hemijski indeks proteina ne smije biti manji od 80% indeksa referentnog proteina.

Tabela 1: Sadržaj esencijalnih aminokisjelina u referentnom proteinu*

Amino kisjelina	g/100g proteina
Cistin + metionin	1,7
Histidin	1,6
Izoleucin	1,3
Leucin	1,9
Lizin	1,6
Fenil-alanin+tirozin	1,9
Treonon	0,9
Triptofan	0,5
Valin	1,3

* Svjetska zdravstvena organizacija. WHO Technical Report Series 724, 1985.

2.3 U svim slučajevima, dodavanje aminokisjelina je dozvoljeno isključivo radi poboljšanja nutritivne vrijednosti proteina i samo u odnosima potrebnim za tu svrhu.

3. MASTI

3.1 Energija koja potiče iz masti ne smije prelaziti 30% od ukupno iskoristive energije proizvoda.

3.2 Za proizvode iz člana 16 stav 2 tačka 1 ove uredbe, količina linolne kisjeline (u obliku triglicerida) ne smije biti manja od 4,5g.

3.3 Za proizvode iz člana 16 stav 2 tačka 2 ove uredbe, količina linolne kisjeline (u obliku triglicerida) ne smije biti manja od 1g.

4. VLAKNA

4.1 Sadržaj vlakana u proizvodima iz člana 16 stav 2 tačka 1 ove uredbe ne smije biti manji od 10g niti veći od 30g u cjelokupnoj dnevnoj količini.

5. VITAMINI I MINERALI

5.1 Hrana iz člana 16 stav 2 tačka 1 ove uredbe koja je zamjena za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti moraju obezbijediti najmanje: 100% količine vitamina i minerala iz tabele 2 ovog priloga.

5.2 Proizvodi iz člana 16 stav 2 tačka 2 moraju po obroku obezbijediti najmanje 30% količine vitamina i minerala iz tabele 2 ovog priloga.

Količina kalijuma po obroku koju obezbjeđuju ovi proizvodi mora biti najmanje 500mg.

Tabela 2.

Vitamin A (µg RE)	700
Vitamin D (µg)	5
Vitamin E (mg-TE)	10
Vitamin C (mg)	45
Tiamin (mg)	1,1
Riboflavin (mg)	1,6
Niacin (mg-TE)	18
Vitamin B6 (mg)	1,5
Folat (µg)	200
Vitamin B12 (µg)	1,4
Biotin (µg)	15
Pantotenska kisjelina (mg)	3
Kalcijum (mg)	700
Fosfor (mg)	550
Kalijum (mg)	3100
Gvožđe (mg)	16
Cink (mg)	9,5
Bakar (mg)	1,1
Jod (µg)	130
Selen (µg)	55
Natrijum (mg)	575
Magnezijum (mg)	150
Mangan (mg)	1

Lista dozvoljenih zamjena za so za ishranu ljudi

	Naziv zamjene	Ograničenja
a)	kalijum-sulfat; kalijumove, kalcijumove ili amonijumove soli adipinske, glutaminske, ugljene, čilibarne, mliječne, vinske, limunske, sirćetne, hlorovodonične ili ortofosforne kisjeline, i/ili	nema ograničenja, osim za: fosfor najviše 4% NH ₄ ⁺ najviše 3%
b)	magnezijumove soli adipinske, glutaminske, ugljene, čilibarne, mliječne, vinske, limunske, sirćetne, hlorovodonične ili ortofosforne kisjeline, u smjesi sa drugim zamjenama za kuhinjsku so koje ne sadrže magnezijum, navedenim pod a), v) i g), i/ili	Mg ₂ ⁺ najviše 20%, računato na ukupnu količinu kationa K ⁺ , Ca ⁺² i NH ₄ ⁺ +fosfor najviše 4%
v)	soli holina i sirćetne, ugljene, mliječne, vinske, limunske ili hlorovodonične kisjeline, u smjesi sa drugim zamjenama za kuhinjsku so koje ne sadrže holin, navedenim pod a), b) ili g), i/ili	holin najviše 3%
g)	adipinska, glutaminska, limunska, mliječna ili jabučna kisjelina	nema ograničenja